

Перелік спільних міжнародних досліджень з питань інклюзії та інклюзивної освіти (2026)

У 2026 році заклади вищої освіти України продовжили участь у міжнародних дослідженнях та проєктах, спрямованих на розвиток безбар'єрності, інклюзивного навчання, впровадження принципів універсального дизайну та створення доступного освітнього середовища відповідно до європейських стандартів.

Особлива увага приділялася питанням повоєнного відновлення освітньої інфраструктури, цифрової доступності, захисту права на освіту осіб з особливими освітніми потребами та інтеграції принципів інклюзії до проєктів сталого розвитку.

2. Ключові напрями та міжнародні дослідження

А. Інфраструктурна інклюзія, повоєнне відновлення та сталий розвиток

Проєкт GreenBUILD («Проєктування зелених та енергоефективних будівель»)

- Термін реалізації: 2025–2028 роки.
- Учасники: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, заклади вищої освіти та наукові установи Туреччини, Естонії, Швеції та Італії.
- Зміст дослідження: розроблення підходів до проєктування та модернізації освітньої інфраструктури з урахуванням принципів енергоефективності, універсального дизайну та архітектурної доступності.
- Результати 2026 року: продовження досліджень щодо інтеграції принципів безбар'єрності до проєктів відновлення та модернізації освітньої інфраструктури.

Проєкт U CAN (Ukraine towards Carbon Neutrality)

- Термін реалізації: 2023–2026 роки.
- Учасники: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Дрезденський технічний університет (Німеччина), Вроцлавська політехніка (Польща).
- Зміст дослідження: розроблення моделей післявоєнного відновлення міст України на засадах кліматичної нейтральності та сталого розвитку.
- Результати 2026 року: підготовка рекомендацій щодо формування доступного міського середовища та врахування принципів інклюзії під час відновлення інфраструктури.

Б. Правозахисні та соціально-педагогічні дослідження

Проєкт EPERE («Підвищення участі та забезпечення права на освіту для дітей з інтелектуальними порушеннями: розвиток спроможностей та можливостей»)

- Термін реалізації: грудень 2024 року – грудень 2026 року.
- Учасники: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Криворізький державний педагогічний університет.
- Зміст дослідження: вивчення та впровадження механізмів забезпечення права на освіту дітей та молоді з інтелектуальними порушеннями.

- Результати 2026 року: апробація моделей міжвідомчої взаємодії та розроблення рекомендацій щодо посилення спроможності громад і закладів освіти забезпечувати інклюзивне освітнє середовище.

В. Інтеграція принципів інклюзії до досліджень сталого розвитку

У 2026 році спостерігається тенденція до інтеграції принципів безбар'єрності та інклюзивності до міжнародних досліджень у сфері сталого розвитку, енергоефективності та післявоєнного відновлення.

У межах міжнародних консорціумів українські заклади вищої освіти беруть участь у дослідженнях, спрямованих на поєднання екологічних, соціальних та інклюзивних підходів до розвитку освітньої та міської інфраструктури.

3. Висновки

У 2026 році міжнародне співробітництво у сфері інклюзії та інклюзивного навчання характеризується переходом від окремих проєктів до комплексних міждисциплінарних досліджень, у яких питання доступності та безбар'єрності розглядаються як складова сталого розвитку та повоєнного відновлення.

Реалізація міжнародних проєктів сприяє впровадженню принципів універсального дизайну, розвитку інклюзивних освітніх практик, удосконаленню підходів до забезпечення права на освіту та розширенню участі українських закладів вищої освіти у європейському дослідницькому просторі.